

Početa stranica > Pokretanje sudskog postupka > Gdje i kako > Pravo koje države je mjerodavno?

Pravo koje države je mjerodavno?

Rumunjska

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Nacionalni izvori međunarodnog privatnog prava u Rumunjskoj uključuju: Ustav; glavu VII. Građanskog zakonika i Zakonik o parničnom postupku; razne posebne akte koji se odnose na međunarodno privatno pravo o stranim državljanima; trgovačka društva; registar trgovačkih društava; državljanstvo.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Konvencije Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu o građanskom postupku; o ukidanju potrebe legalizacije stranih javnih isprava; o dostavi dokumenata; o izvođenju dokaza; o unapređenju pristupa pravosuđu; o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece; o zaštiti djece; o posvojenju; o izboru suda i o obvezama uzdržavanja.

Konvencije Vijeća Europe o trgovačkoj arbitraži; o priznavanju i izvršenju sudskih odluka u pitanjima skrbništva nad djecom; o obavijestima o stranom pravu; o posvajanju; o pravnom statusu djece rođene izvan braka i o državljanstvu.

Konvencije Ujedinjenih naroda o pitanjima prava žena i prava djece; o ostvarivanju alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu; o arbitraži; o imunitetu; o prijevozu; o intelektualnom vlasništvu; o izvanugovornoj odgovornosti; o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja; o ukrcavanju; o rokovima zastare i o ugovorima o prodaji.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Rumunjska je sklopila ugovore o pravnoj pomoći u građanskim stvarima s Albanijom, Alžirom, Austrijom, Belgijom, Bugarskom, Kinom, Češkom, Kubom, Egiptom, Francuskom, Grčkom, Mađarskom, Italijom, Makedonijom, Marokom, Moldovom, Mongolijom, Poljskom, Rusijom, Srbijom, Slovačkom, Slovenijom, Južnom Korejom, Španjolskom, Sirijom, Tunisom, Turskom, Ukrajinom i Ujedinjenom Kraljevnom.

2 Provedba pravila o sukobu prava

Na primjenu stranog prava na pravni odnos s međunarodnim elementom može se pozvati sud na vlastitu inicijativu ili predmetna stranka.

U okviru svoje aktivne uloge, sud može na vlastitu inicijativu postaviti pitanje primjene stranog prava te strankama naložiti da ga rasprave u slučaju kada na to upućuju rumunjska pravila o sukobu zakona. Nadalje, svaka zainteresirana strana može se pozvati na strano pravo pred sudom u skladu s načelom dostupnosti.

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Stranim su pravom obuhvaćene odredbe materijalnog prava (uključujući pravila o sukobu zakona), osim ako su stranke izabrale primjenu stranog prava; slučajevi stranog prava primjenjivi na oblik pravnih akata i ugovornih obveza te drugi posebni slučajevi predviđeni međunarodnim konvencijama kojih je Rumunjska stranka u skladu s pravom Europske unije ili nacionalnim pravom.

Ako strano pravo upućuje na rumunjsko pravo ili pravo druge države, primjenjuje se rumunjsko pravo, osim ako je izričito drukčije predviđeno.

Vidi članke 2559. i 2560. Građanskog zakonika.

2.2 Upućivanje

Stranim su pravom obuhvaćene odredbe materijalnog prava (uključujući pravila o sukobu zakona), osim ako su stranke izabrale primjenu stranog prava; slučajevi stranog prava primjenjivi na oblik pravnih akata i ugovornih obveza te drugi posebni slučajevi predviđeni međunarodnim konvencijama kojih je Rumunjska stranka u skladu s pravom Europske unije ili nacionalnim pravom.

Ako strano pravo upućuje na rumunjsko pravo ili pravo druge države, primjenjuje se rumunjsko pravo, osim ako je izričito drukčije predviđeno.

Vidi članke 2559. i 2560. Građanskog zakonika.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Slučajevi u kojima se uvijek primjenjuje staro pravo iako se povezujući čimbenik promijenio uključuju: pravo posljednjeg državljanstva (proglašenje nestalih osoba umrlima); pravo kojim se, na dan rođenja djeteta, uređuju učinci braka djetetovih roditelja (očinstvo djeteta rođenog u braku); nacionalno pravo djeteta od dana njegova rođenja (očinstvo djeteta rođenog izvan braka).

Slučajevi u kojima staro pravo ima prednost nad novim pravom, čak i ako se povezujući čimbenik promijenio, uključuju: pravo države u koju je imovina otpremljena (imovina koja se otprema); pravo uobičajenog boravišta/sjedišta obveznika ispunjenja obveze nakon sklapanja ugovora (utvrđivanje najbliže veze koju bi ugovor predstavljao).

Slučajevi u kojima se može primijeniti novo pravo ili staro pravo ako se povezujući čimbenik promijenio uključuju: pravo mjesta u kojem se pokretnina nalazi u trenutku nastanka pravne činjenice kojom je određeno pravo uspostavljeno ili ukinuto (ustav, prijenos ili ukidanje stvarnih prava); mjerodavno pravo u vrijeme i na mjestu gdje se provode oblici oglašavanja (pokretnina je ili će biti premještena u drugu državu); pravo države u kojoj se pokretnina nalazi u vrijeme stupanja u posjed ili u koju je premještena (dosjelost).

Slučajevi u kojima se primjenjuje povoljnije pravo ako se povezujući čimbenik promijenio uključuju: u slučaju promjene državljanstva u vezi s punoljetnošću; u slučaju utvrđivanja očinstva djeteta rođenog izvan braka (koje po rođenju ima dva državljanstva).

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Strano se pravo ne primjenjuje ako je u suprotnosti s javnim poretkom na temelju rumunjskog međunarodnog privatnog prava (na primjer, ako dovodi do posljedice koja je nespojiva s temeljnim načelima rumunjskog prava ili prava Europske unije i s temeljnim ljudskim pravima) ili ako je primjena tog stranog prava ostvarena prijevaram u okviru rumunjskog prava. Ako se ne primjenjuje strano pravo, primjenjuje se rumunjsko pravo.

Iznimno, pravo određeno u skladu s nacionalnim pravilima o međunarodnom privatnom pravu može se ne primijeniti ako je pravni odnos vrlo slabo povezan s tim pravom. U tom se slučaju primjenjuje pravo koje je u najbližoj vezi s pravnim odnosom.

Prednost imaju obvezujuće odredbe na temelju rumunjskog prava kojima se uređuju pravni odnosi s međunarodnim elementom. Obvezujuće odredbe na temelju prava druge države isto se tako mogu neposredno primijeniti na uređenje pravnog odnosa s međunarodnim elementom kad je taj pravni odnos blisko povezan s pravom te države i kad tako zahtijevaju legitimni interesi stranaka.

Vidi članke 2564. i 2566. Građanskog zakonika.

2.5 Dokaz stranog prava

Sud utvrđuje sadržaj stranog prava s pomoću potvrda koje dostavljaju nadležna državna tijela, stručnih mišljenja ili na drugi odgovarajući način. Od stranke koja se poziva na strano pravo može se zahtijevati dokazivanje njegovog sadržaja.

Vidi članak 2562. Građanskog zakonika, članak 30. Zakona br. 189/2003 o međunarodnoj pravnoj pomoći u građanskim stvarima, Europsku konvenciju o obavijestima o stranom pravu, London, 1968. i bilateralne ugovore sklopljene s državama iz točke 1.3.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Sadržaj pravnog akta utvrđuje se u skladu s pravom koje su odabrale stranke ili njegov autor. Stranke mogu odabrati mjerodavno pravo za cijeli pravni akt ili samo njegov dio.

Ako pravo nije odabrano, primjenjuje se pravo države s kojom je pravni dokument u najbližoj vezi (država u kojoj obveznik ispunjenja akta ili autor akta na dan zaključenja tog akta ima uobičajeno boravište ili sjedište) te, ako se to pravo ne može utvrditi, pravo mjesta u kojem je pravni akt sklopljen.

Formalni zahtjevi pravnog akta utvrđuju se u skladu s pravom kojim se uređuje njegov sadržaj. Akt se smatra valjanim ako ispunjuje uvjete utvrđene jednim od sljedećih prava: pravom mjesta gdje je sastavljen; pravom državljanstva ili pravom uobičajenog boravišta osobe koja je na njega pristala; ili mjerodavnim pravom u skladu s međunarodnim privatnim pravom nadležnog tijela koje ispituje valjanost pravnog akta.

Pravo koje se primjenjuje na ugovorne obveze utvrđuje se u skladu s propisima prava Europske unije te, u pitanjima izvan njihova područja primjene, u skladu s odredbama nacionalnog prava koje se primjenjuje na predmetni pravni akt, osim ako je drukčije predviđeno međunarodnim konvencijama ili posebnim odredbama.

Vidi članke od 2640. do 2646. Građanskog zakonika.

3.2 Izvanugovorne obveze

Pravo koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze utvrđuje se u skladu s propisima prava Europske unije te, u pitanjima izvan njihova područja primjene, u skladu s pravom kojim se regulira sadržaj prethodnog pravnog odnosa između stranaka, osim ako je drukčije predviđeno međunarodnim konvencijama ili posebnim odredbama.

Zahtjevi za naknadu štete zbog povrede privatnosti i prava osobnosti podliježu, prema izboru oštećenika, pravu države: uobičajenog boravišta oštećene osobe; u kojoj je nastala štetna posljedica, ili u kojoj počinitelj povrede ima uobičajeno boravište ili sjedište.

Pravo na odgovor u slučaju povrede osobnosti podliježe pravu države u kojoj je objavljen tekst ili emitiran program.

Vidi članke 2641. i 2642. Građanskog zakonika.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Ime i prezime osobe uređeno je njezinim nacionalnim pravom. Određivanje imena i prezimena djeteta nakon rođenja podliježe, po izboru, pravu države čije državljanstvo dijele oba roditelja i dijete ili pravu države u kojoj je dijete rođeno i živi od rođenja.

Mjesto boravišta osobe podliježe nacionalnom pravu.

Bračno stanje i poslovna sposobnost osoba uređeni su njihovim nacionalnim pravom. Posebne nesposobnosti u vezi s određenim pravnim odnosom podliježu pravu koje se primjenjuje na taj pravni odnos. Početak i prestanak prava osobnosti utvrđuje se u skladu s nacionalnim pravom svake osobe.

Skrbnička zaštita osobe s punom pravnom sposobnošću podliježe pravu države u kojoj ona ima uobičajeno boravište na dan uspostave skrbništva ili na dan poduzimanja druge zaštitne mjere.

Vidi članke 2570., od 2572. do 2576. te 2578. do 2579. Građanskog zakonika.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Očinstvo djeteta rođenog u braku utvrđuje se u skladu s pravom kojim se, na dan rođenja djeteta, uređuju opći učinci braka njegovih roditelja. U slučaju razvoda ili poništenja braka roditelja prije rođenja djeteta, primjenjuje se pravo kojim su na dan razvoda ili poništenja braka regulirani njegovi učinci. To se primjenjuje i na osporavanje očinstva djeteta rođenog u braku, kao i na određivanje imena djeteta.

Očinstvo djeteta rođenog izvan braka utvrđuje se u skladu s nacionalnim pravom djeteta od dana rođenja koje se primjenjuje na priznavanje očinstva i njegove učinke te na osporavanje priznavanja očinstva. Ako dijete koje je rumunjski državljanin ima i državljanstvo neke druge države, primjenjuje se pravo državljanstva koje je najpovoljnije za njega.

Vidi članke od 2603. do 2606. Građanskog zakonika.

3.4.2 Posvojenje

Materijalni uvjeti potrebni za posvojenje utvrđuju se u skladu s nacionalnim pravom posvojitelja i djeteta koje se posvaja. Isto se tako moraju ispuniti uvjeti koji su obvezni u oba pravna režima, kako je utvrđeno u oba nacionalna prava. Materijalni uvjeti koje moraju ispuniti bračni drugovi koji zajednički posvajaju ili ako jedan bračni drug posvaja dijete drugoga utvrđeni su pravom kojim se uređuju opći učinci braka.

Učinci posvajanja, odnosi između posvojitelja i posvojenika te prestanak posvojenja podliježu nacionalnom pravu posvojitelja i, ako su oba bračna druga posvojitelji, pravu kojim se uređuju opći učinci braka.

Oblik posvojenja podliježe pravu države na čijem je području posvojenje izvršeno.

Vidi članke od 2607. do 2610. Građanskog zakonika.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Materijalni zahtjevi potrebni za sklapanje braka utvrđuju se prema nacionalnom pravu jednog i drugog budućeg bračnog druga u vrijeme sklapanja braka.

Oblik sklapanja braka podliježe pravu države u kojoj se brak sklapa.

Pravo kojim se uređuju pravni zahtjevi za sklapanje braka primjenjuje se i na nevažnost braka i učinke takve nevažnosti.

Opći učinci braka podliježu pravu države zajedničkog uobičajenog boravišta bračnih drugova te, u protivnom, pravu države zajedničkog državljanstva bračnih drugova. Ako nema zajedničkog državljanstva, primjenjuje se pravo države u kojoj je brak sklopljen.

Vidi članke od 2585. do 2589. Građanskog zakonika.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Rumunjska primjenjuje Uredbu Rim III.

U skladu s nacionalnim pravom, bračni drugovi mogu zajedničkim dogovorom odabrati jedno od sljedećih prava mjerodavnih za razvod: pravo države u kojoj bračni drugovi imaju zajedničko uobičajeno boravište na dan sporazuma o odabiru mjerodavnog prava; pravo države u kojoj su bračni drugovi imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište ako barem jedan od njih još uvijek živi ondje na dan sporazuma o odabiru mjerodavnog prava; pravo države čiji je jedan bračni drug državljanin; pravo države u kojoj su bračni drugovi živjeli najmanje 3 godine ili rumunjsko pravo.

Sporazum o odabiru mjerodavnog prava za razvod može se sklopiti ili izmijeniti najkasnije do dana njegova upućivanja tijelu nadležnom za odlučivanje o razvodu. Međutim, sud može sporazum bračnih drugova primiti na znanje najkasnije na prvoj sudskoj raspravi na koje su stranke uredno pozvane.

Ako bračni drugovi nisu odabrali pravo, mjerodavno je pravo za razvod: pravo države u kojoj bračni drugovi imaju zajedničko uobičajeno boravište na dan podnošenja zahtjeva za razvod; ako nemaju zajedničko uobičajeno boravište, pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište ako barem jedan bračni drug ima svoje uobičajeno boravište na državnom području te države na dan podnošenja zahtjeva za razvod; u protivnom, pravo države zajedničkog državljanstva bračnih drugova u vrijeme podnošenja zahtjeva za razvod; ako bračni drugovi nemaju zajedničko državljanstvo, pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko državljanstvo ako barem jedan od njih još uvijek ima državljanstvo te države na dan podnošenja zahtjeva za razvod te, u svim drugim slučajevima, rumunjsko pravo.

Pravo kojim se uređuje razvod primjenjuje se i na zakonsku rastavu.

Vidi članke od 2597. do 2602. Građanskog zakonika.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Mjerodavno pravo za obveze uzdržavanja utvrđuje se u skladu s propisima prava Europske unije (članak 2612. Građanskog zakonika).

3.6 Bračnoimovinski režimi

Za bračnoimovinske režime mjerodavno je pravo koje odaberu bračni drugovi (uobičajeno boravište jednog bračnog druga na dan odabira; pravo državljanstva jednog ili drugog bračnog druga na dan odabira ili pravo prvog zajedničkog uobičajenog boravišta nakon sklapanja braka). Tim su pravom uređene mjere upisa i izvršivosti bračnog ugovora prema trećim osobama te, alternativno pravu mjesta njegova sklapanja, formalnosti potrebne za sklapanje bračnog ugovora.

Sporazum o izboru mjerodavnog prava za bračnoimovinski režim može se sklopiti prije stupanja u brak, u vrijeme stupanja u brak ili tijekom braka.

Formalni su uvjeti oni predviđeni pravom koje je odabrano kao mjerodavno za bračnoimovinski režim ili pravom mjesta gdje je sporazum sklopljen. Ako bračni drugovi nisu odabrali mjerodavno pravo za svoj bračnoimovinski režim, na njega se primjenjuje pravo kojim se uređuju opći učinci braka.

Vidi članke od 2590. do 2596. Građanskog zakonika.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Rumunjska primjenjuje Uredbu (EU) br. 650/2012.

U skladu s nacionalnim pravom nasljeđivanje podliježe pravu države u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u vrijeme smrti.

Osoba kao mjerodavno pravo za nasljeđivanje može odabrati pravo države čiji je državljanin. Ako je mjerodavno pravo odabrano, njime se uređuje postojanje i valjanost pristanka izraženog u izjavi o odabiru mjerodavnog prava.

Sastavljanje, izmjena ili opoziv oporuke smatra se valjanim ako akt ispunjuje primjenjive formalne zahtjeve na dan kad je sastavljena, izmijenjena ili opozvana, ili u vrijeme smrti oporučitelja, u skladu s: nacionalnim pravom oporučitelja; pravom uobičajenog boravišta; pravom mjesta gdje je isprava sastavljena, izmijenjena ili opozvana; pravom mjesta gdje se nalazi nekretnina ili pravom suda ili tijela koje provodi postupak prijenosa naslijeđene imovine.

Ako u skladu s mjerodavnim pravom za nasljeđivanje nema nasljednika, imovinu koja se nalazi na području Rumunjske preuzima rumunjska država u skladu s rumunjskim pravom o dodjeli imovine bez nasljednika.

Vidi članke od 2633. do 2636. Građanskog zakonika.

3.8 Nekretnine

Pravom mjesta gdje se nekretnina nalazi (*lex rei sitae*) uređuju se pitanja kao što su: posjed, vlasništvo i druga stvarna prava na nekretninama, uključujući jamstvo; (nakon preuzimanja vlasništva) dosjelo; (nakon nastupanja pravne činjenice kojom je to pravo uspostavljeno, izmijenjeno ili ukinuto) osnivanje, prijenos ili prestanak stvarnih prava na imovini koja je premještena; (nakon zaključenja ugovora o hipoteci na pokretnoj imovini) uvjeti valjanosti, oglašavanja i učinaka hipoteke na pokretnoj imovini; oblici oglašavanja i osnivanja prava povezanih s nekretninama i (u vrijeme krađe/izvoza ili u vrijeme podnošenja zahtjeva) zahtjevi zbog krađe ili nezakonitog izvoza imovine.

Dobra u provozu podliježu pravu države iz koje su otpremljene.

Uspostava, prijenos ili prestanak stvarnih prava na prijevoznom sredstvu podliježe: pravu države zastave broda ili pravu države registracije zrakoplova; pravu koje se primjenjuje na organizacijski status prijevoznika za željeznička i cestovna vozila čiji je pravni slijednik.

Izdavanje dionica ili obveznica na ime ili na donositelja podliježe pravu koje se primjenjuje na organizacijski status pravne osobe izdavatelja.

Uspostava, sadržaj i istek autorskih prava za intelektualno djelo podliježu pravu države u kojoj je djelo prvi put objavljeno.

Uspostava, sadržaj i istek prava industrijskog vlasništva podliježu pravu države u kojoj je obavljeno deponiranje ili registracija ili u kojoj je podnesen zahtjev za deponiranje ili registraciju.

Vidi članke od 2613. do 2632. Građanskog zakonika.

3.9 Nesolventnost

Odredbе o mjerodavnom pravu navedene su u Zakonu br. 85/2014 o stečaju i predstečajnom postupku, čime se olakšava primjena Uredbe (EZ) br. 1346/2000.

Posljednji put ažurirano: 13/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.